

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarivs Martini Lvtheri in Ionam Prophetam

Luther, Martin

Haganoæ, [15]26

VD16 B 3890

Clamaui in tribulatione mea ad Dominum, & respondit mihi, de uentre
infernī audistis uoce[m] meam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35968

hoc somno detineri & opprimi, ut nullus illis quicquam aut sentiendi, aut uidendi locus sit relictus, & minus quidem, quam naturali sopore compressi sentimus. Ceterum iam excitatis illud accidere, ut nesciant ubi fuerint. Eos nobis præponamus, qui non ad hunc modum dormiant, & tamen mortui sunt, in quibus morte mortis dolorem, & inferos sentiunt, & quos etiamnum pro uiuis æstimamus. Quod si uero illorum sensum respeximus (qui certe respiciendus est, nec nostræ opinionis ratione iudicandum) planè mortui sunt, nec ulla uita superest. Proinde ij omnem ueritatem nobis enarrabunt, repulsa curiositate, quæ post hanc uitam futura sit mortuorum conditio, præsertim impiorum.

**Clamaui in tribulatione mea ad
Dominum, & respondit mihi, de
uentre inferni audistis uocem meam.**

Principio gratiam diuinam copiose, & plenis, quod aiunt, tibijs laudat, & gratias agit, propterea quod è tantis periculis, & angustijs eum sceliciter liberauerit, qua quidem re initio nobis Dei clemenciam ponit ob oculos, deinde sua pericula è quibus ereptum se prædicat. Et primo quidem uersiculo duo magnopere necessaria discimus. Vnū, ut quantocyus omnium

COMMENTARIVS

Deus inuocā- creaturarū auxilio posthabito in rebus asperis & ad-
 dus in aduer- uersis rectā ad Deum curramus & clamemus, nostrā
 sis - necessitatē querula uoce illi exponentes. Neq; enim
 illud potest cōmittere Dei clementia, ut non ilico cla-
 mantes ad se presenti uiuet auxilio. Maior est sua mi-
 sericordia, quā ut spe frustratos passosq; repulsam
 à se immitti repellat animo. Totius rei cardo in hoc
 uertitur, ut clamemus, ut inuocemus auxiliū eius coe-
 litus, nec ullo modo reticeamus. Nihil superest, nisi
 ut caput in sublimē erecto, & manibus in cœlū pro-
 tensis cōstanti uoce clamemus, subueni Domine, mihi
 te auxiliū de monte sancto tuo &c. Et mox intelli-
 ges clamorem tuum non frustra fuisse. Bene tecū agi-
 tur, si tribulatus & afflictus ad Dominum clamare po-
 teris. Nam neq; in orco perpetui carceris metuenda
 esset ulla damnatio, si Dei in clamandi aut inuocandi
 uspiam locus damnatis esset relictus. Parum ex usu
 tuo facis, si aut multum muliebribus cōplorationibus
 indulseris, aut cum tribulationibus & angustijs cer-
 tamen susceperis, aut ad eum, qui tibi subuenturus sit
 respexeris. Hoc quidem pacto nunquam ē malis emer-
 ges, uerū subinde profundius immergeris. Audi quid
 Ionas fecerit, qui & ipse diu multumq; cum angustia
 luctatus est, priusq; Deum inuocare sit ausus. Id quod
 ipse post testabitur, alioqui citius liberatū fuisse cer-
 tati

enm
 ris
 ad
 dum
 eiul
 tanc
 ani
 fug
 fun
 per
 quo
 qui
 mu
 min
 pre
 que
 ren
 nun
 Do
 ad
 que
 bus
 um
 aux

IN IONAM

enim est. Sed neq; uult aut iubet, ut in hoc eius sequaris uestigia, sed statim initio ponit, quemadmodum ad Dominum clamasset, & liberatus fuisset.

Quam uero graue & arduum sit, ad eum modo = Arduum est
 dum inclamare auxilium Domini, nemo credit. Ad cum adfugi =
 eiulandum & lamentandum, trepidandum & dubi = mur Deū in =
 tandum prompti sumus, & tantum non despōdemus uocare =
 animum, ceterum ad inuocandum Dominum sumus
 stupidissimi. Hic enim à mala conscientia & peccatis
 funditus opprimimur. Quæ quidem mala tametsi sint
 per se grauissima, tamen hoc etiam grauiora sunt,
 quod ijs onerati etiam Dei iracūdiam sentiamus, quæ
 quidem sarcina onerosior est, quàm quæ ab uniuerso
 mundo gestari possit. In summa, hoc naturæ aut ho =
 mini impio, impossibile factu est, ut tantis oneribus
 pressus, surgat aut erigat sese, eumq; Deum inuocet,
 quem iratum & affluentē sentit, nec ad alium quæ =
 rendo auxilio declinet. Quemadmodum Esaias sepe =
 numero scripsit, quod populus se non conuerterit ad
 Dominum Deum, à quo toties afflictus fuerat. Longe
 ad hoc natura est propēsior, ut Deum fugiat uitetq;
 quoties irascitur, aut supplicium sumit de peccatori =
 bus, tantum absit, ut eum fugiat quærens auxili =
 um, uerum semper sperat alibi citius se inuenturam
 auxiliij copiam, Dei pertæsa, & impatiens. Quam =

C O M M E N T A R I V S

obrem perpetuo illum fugitat, tametsi non effugiat, cogiturq; ita in indignatione, peccatis, morte, & inferis manere in æternum damnata. Atq; hic quidem magnam bonamq; infernæ damnationis partem conspicis, quo nam pacto post hanc uitã agatur cum peccatoribus, uidelicet quod Dei quidem iracundiam studiose & sedulo fugiant, nunquam tamen effugiunt, sed nec pro impetranda gratia sublata in cœlum uoce ad eum clament. Contra dicit Esaias Cap. 28. eum qui fiderit angulari lapidi, nimirum Christo, non fugiturum, ac si diceret, omnes quidem impij a facie iraq; Dei perpetua fuga fugiunt, nec tamen effugiunt, aut elabütur, à qua calamitosa fuga per Christum fideles liberati sunt.

Naturæ opinio de Deo. Non potest aliter natura facere atq; sentit, iam uero quia iracundiam, & pœnam à Deo immisissam sentit, aliam de Deo opinionem habere nequit, quam de tyranno uiolentissimo atq; immitissimo, & eã quidem diuinæ iracundiæ opinionem ponere nõ potest, ut iterum aliter animata ad Deum supplex curreret. Quamobrem ubi cum Iona eò uentum erat, ut clamaret ad Dominum, salutis portum iam attigerat. Ad hunc modum tu quoq; facito, ne abijcias animũ, aut fugam adornes, sed quietus esto, animumq; tuũ summum in cœlũ tollito, et certo comperies, uerissimũ esse quod

IN IONAM

quod hic canit uersiculus. Clamaui in tribulatiōe mea
 ad Dominum, & respondit mihi. Ad Dominum, ad
 Dominū inquam uocem tuam extollito, nec ad alium,
 atq; ad eum ipsum qui irascitur, qui affligit, qui pu-
 nit te. Quod uero hic dicit, & respondit mihi, ni-
 hil aliud significat, quā promptum & properatum
 auxilium, quo subleuati & adiuti, ilico sentimus me-
 lius habere nos, iramq; imminutam & pœnam leuio-
 rem factam esse. Non potest non respondere tibi cla-
 manti & inuocanti, nec tu præter inuocationem fa-
 cere potes aliud. Neq; enim ualde tua moratur aut
 requirit merita, sciens te peccatorem esse miserrimū,
 qui iram commeruerit, quenq; temere nunq̄ affluxis-
 set. Atqui nec hoc naturæ est facile omissu, ne sem-
 per aliquid apportet, quod Deum iratum concie-
 liet, tanetsi nihil inueniat. Quippe non credit nec
 nouit, ad placandā Dei iracundiam abunde satis esse
 inuocationem, sicut nos hic Ionas docet. Ea omnium
 hominum est natura & ingenū, quandocunq; Deus
 nec irascitur nec punit, sed affluētē omnium rerum
 copiam nobis offundit, multisq; benefactis passim
 quosq; cumulat, tam sumus, petulātes & procaces
 tam fastuosi, feroces & lasciui, ut nihil supra. Ibi
 uero frustra sunt omnes minæ, nihil ualent terrores,
 nec locum apud nos habent tot diuinæ excandescen-
 tæ.

G

COMMENTARIUS

tie horrèda exempla. Omnia rursus, contemptus & puerorum terculamenta nobis uidentur. Contra, quoties rerum mutatis uicibus, à Deo poena immittitur, tam sumus meticulosi & trepidi, tam abiecti & angusti animi, ut nulla consolatione, nullis bonis, nulla gratia recreati subleuari queamus. Ita quacumque ratione Deus nobiscū egerit, inutiles & nullius momenti sumus. Vide uero quàm nuper ferociebant rursus fieri, & quàm trepidabant, quanq; animum erant consternati, principes. Apud hos nulla ualebat consolatio & consilium, apud illos inutiles erant & inuisa & monita. Iam denuo apud principes cæsis iam rusticis, nullum ferocitatis, fastus & crudelitatis modum uidemus, nec ullis minis aut terroribus mouentur, donec iterum suo maximo malo humilientur. Estq; uerissimum illud Pindari.

ὅτι δ' μὴ βύφνες, οὐτ' αἰθῶν ἀλώπηξι, οὐτ' εἰς ἔρομοι λέοντες διαλάξαιντο ἦθη.

Art leßt sein art nit.

Naturam expellas furca, tamen usq; recurret.

Qua ratione inuocandus Deus. Alterum est, quod hic nobis discendum Propheeta proposuit, ut ita clamemus, quo in corde quoque sentiamus, eiusmodi nostrum esse clamorem, cui Deus respondeat, utq; una cum Iona uere gloriari possimus, Deum nobis respondere, quoties in tribulatione

IN IONAM

tione eius nomen inuocauerimus. Hæc porrò in-
 clamatio aliter fieri nō potest, quàm si sincera fide cor-
 dis ad Dominū clamauerimus. Neq; enim capitis eri-
 gendi, aut palmarū sustollendarum ulla adest copia,
 nisi cor prius ad Deum fuerit eleuatum atq; erectū.
 Quod ita demū, ut dictū est, erigitur, si spiritus auxi-
 lio cōfirmatū recreatumq; ad iratū Deū supplice uo-
 ce cursitet, atq; inter sæuientē iracūdiā gratiā quæ-
 ritet. Permittit liberam puniendi facultatē Deo, nihil
 ominis tamen fretus diuina clementia, audet sperare
 gratiam. Huc uero adfer aures & animū, & cogno-
 sce quā acutas planeq; lynceos oculos cor obtineat,
 quod undiq; diuini furoris iracundia & supplicio se-
 prum est, & tamen nullam iracundiam aut pœnā, sed
 meram gratiam & bonitatē uidet & sentit. Hoc est,
 nō uult uidere aut sentire, quāuis maxime & uideat
 & sentiat, gratiā uero & clementiā uidere uult, tam
 et si profundissime absconditā. Ecce tam grandis & tior
 ardua res est ad Deum peruenire, ut per eius iram,
 pœnam & inclementiā, tanquā per meras spinas &
 tribulos, imò per meros enses & cuspides ad eū per-
 rumpendū sit. Et hæc quidē dicitur fidei inuocatio aut
 inclamatio, quæ cordi sentienda est, ita ut Deus per
 eam commoueat, quemadmodū Christus sentiebat
 uirtutem de se exisse, cū mulierculā à sanguinis pro-

COMMENTARIUS

fluuiio liberaret. Siquidem spiritus & Verbū & opus ex aequo sentiūtur, fuisse fructuosa & efficacia. Qui uero ita clamant ad Dominum, atq; ij qui Hylam (iuxta prouerbium) in clamabant illorum clamorē uanum, & irritum esse neceſſe est, magisq; pro risu & hypocrisi, quā serio clamore apud Deū reputatur.

Secunda huius uersiculi pars est, id quod iam diximus. Idem enim est clamare ad Dominum in tribulatione & responsum accipere, & clamare ad Dominum de uentre inferni, & exaudiri. Ceterum per anadiplosin illud repetit, quo certior sit, nosq; constantius & firmiter credamus, ita esse apud Deum ut dictum est. Eum quippe usum & consuetudinē habet scriptura, ut crebro idem bis dicat, nequid dubitationis relinqueretur in animis hominum, ita certo se habere. Inde Ioseph Gene. 41. Pharaoni duo illa somnia eadem expositione interpretatur, quo certior esset rex, ita cūcta futura esse, ut prädixerat. Quod uero inquit de uentre inferni, piscis uentrē per hoc significat. Quod autem illum uentrem inferni nominat, non est ita accipiendum, quasi piscis fuisset infernus, sed uenter piscis, Ionæ non aliter atq; infernus uisus est. Et Ionas suos manes suosq; inferos in eo perpeſſus est. Quemadmodum & adhūc modū dicere potuisset, de uentre mortis, non q̄ piscis fuisset mors,

mors, sed quia Ionas suam mortem in eo pertulit. Neque enim hic quid piscis sit loquitur, sed qui nam animatus fuerit in uentre piscis, nimirum quod putarit se ad inferos usq; descendere, ubi deglutitus, in piscis uentrem iruebat. Nec male dicere potuisset de uentre inferni mei exaudisti me.

Ceterum ubi locorum infernus credendus sit, ante diem extremum iudicij, non satis compertum habeo. Nam quod precipuus & singularis locus sit, ubi damnatorum animæ iam puniantur, ueluti pictores & Monachi, animalia uentri seruiētia, affirmare non dubitant, anile deliramentum esse opinor. Non dum enim spiritus malos in inferno uersari, sed uinculis ad æternam damnationem constrictos esse, Petrus testimonio est. Sed & Paulus eosdē mundi principes, atq; in aère sublimē uolantes scribit, cui astipulatur et Christus, uocans Diabolū mundi principem. Quæ quidē testimonia parum fidei essent habitura, si certum esset Diabolos esse apud inferos, cum nec mundum pro sua libidine regere, nec tot tantorumq; flagitiorum autores esse queant. Siquidem cruciatibus compescerentur à talibus nequijs adornandis. Sed & scriptura de plerisq; sanctis loquitur, quod ad inferos descēderint, sicut & hic Ionas & Hiob, tum etiam Patriarcha Iacob Genesis 37. inquit. Descēdam

De inferni lo

co.

n 6.

COMMENTARIUS

ad filium meum lugens in infernum. Quapropter in hunc sensum scriptura multum utitur uocabulo

HUNC quo mortis summam & extremam indicet angustiam è uiuis excedentium. Neq; enim aliter loquitur scriptura, quam illi in animo sentiunt, ceterum ita sunt affecti, ac si ad inferos descenderet, hoc est, ac si in Dei iram et furorem immergerentur, quous certum locum ignorent, quo illis migrandum sit. Siquidem unusquisq; infernum secum habet, ubi cuiq; locorum tandem uersatus fuerit, quandiu extremam mortis necessitatem, Deiq; iracundiam in carne sua sentit. Ad hunc modum Petrus Actu. 2. interpretatur Psalmũ. 15. de Christo. Quoniã non derelinques animam meam in inferno &c. ubi Petrus per infernũ dolores mortis acerbissimos, quos Christus in cruce emittens spiritum, potestatiq; diuinæ semet offerens, persensit, intelligi & significari uoluit. A die uero extremi iudicij haud dubie præcipuus & peculiaris inferno locus designabitur, aut ijs qui in inferno Dei iracundia perpetuo damnati è uita migrarunt. Sed de his satis. Parum referre arbitror, an quis eam de inferno opinionẽ obtineat, quam pictores habere uidentur, cum longe peior est, & futurus erit damnatorum status & conditio, quam pingi, fingi aut dici unquam poterit.

Pro